

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

Tuyển chọn những bài văn hay chủ đề phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca (Thanh Thảo) - Đề học tốt Ngữ Văn lớp 12.

Đề bài: Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca (Thanh Thảo).

Bài làm:

Chọn lọc 3 bài văn mẫu hay nhất đạt điểm cao qua các kì thi lớp 12

Bài mẫu số 1:

Thanh Thảo thuộc thế hệ nhà thơ trưởng thành từ cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước nhưng đã tạo được giọng điệu riêng ngay từ khi trình làng thi phẩm đầu tiên "Dấu chân qua trăng cỏ" rồi đến "Những người đi tới biển" sau đó là "Khối vuông ru-bích". Ông luôn tìm tòi khám phá sáng tạo tìm cách biểu đạt mới qua hình thức câu thơ tự do đem đến một mỹ cảm hiện đại cho thơ bằng thi ảnh và ngôn từ mới mẻ. Đàn ghi ta của Lorca là bài thơ tiêu biểu cho kiểu tư duy sáng tạo ấy.

Thanh Thảo mở đầu bài thơ bằng chính di nguyện của Lor-ca "Khi tôi chết hãy chôn tôi với cây đàn". Đây là một di nguyện vừa thiêng liêng vừa cao thượng. Anh không muốn suốt đời là cái bóng ngăn cản sự phát triển của những tài năng trẻ của đất nước mình. Đây chính là cái tâm của người nghệ sĩ lớn suốt đời hi sinh cho nghệ thuật và đấu tranh chống phát xít bạo tàn. Về một ý nghĩa khác, đàn ghi ta đã gắn với giây phút cuối cùng của cuộc đời Lor-ca. Cái chết của người nghệ sĩ ấy và những phẩm chất tài năng của anh đã bắt gặp hồn thơ Thanh Thảo làm nên thi phẩm tuyệt bút này.

Bài thơ có lối diễn đạt không viết hoa đầu dòng tạo nên một sự liên mạch như một dòng chảy của cảm xúc không có điểm dừng. Sự tài hoa của Thanh Thảo còn làm ta liên tưởng bài thơ như một bản đàn ngân vang với âm thanh "li-la" mệnh mang dịu dặt vút cao chấp cánh đưa người nghệ sĩ bay vút lên trên tất cả bạo tàn và chết chóc.

những tiếng đàn bọt nước

Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt

li-la li-la li-la

đi lang thang về miền đơn độc

với vầng trăng chuếnh choáng

trên yên ngựa mỗi mòn

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

Những câu thơ mở đầu giàu sức gợi mang đến một trường liên tưởng về một đất nước đẹp tươi với tiếng ghi ta làm mê say lòng người những vũ nữ Digan với làn da rám nắng và vũ khúc Flamenco cháy bỏng những trận đấu bò rục lửa và danh dự của người kiếm sĩ và không thể thiếu những miền thảo nguyên bao la xanh bóng nắng. Giữa nắng và gió giữa bao la thiên địa Lorca hiện lên ngời sáng trong thơ. Sự chuyển đổi cảm giác từ thính giác sang thị giác tạo nên "tiếng đàn bọt nước" đầy biến ảo khi tròn to khi phập phồng thồn thức khi vỡ ra tức tưởi như một "thiên bạc mệnh" có tính dự báo về những chông gai trắc trở mà số phận người nghệ sỹ sẽ phải đón nhận ở phía trước. Và màu "áo choàng đỏ gắt" tiếp theo sau tiếng đàn bọt nước ấy chính là những trận đấu bò sinh tử. Nhưng đấu trường bò tót ngay trong sự chuyển gam của Thanh Thảo đã trở thành một đấu trường chính trị khổng lồ ngột ngạt căng thẳng đầm máu của Tây Ban Nha thời đó. Màu áo của kiếm sĩ "đỏ gắt" lên hay nền chính trị độc tài thân phát xít đang thiêu đốt tự do dân chủ và kiềm hãm sự phát triển của một nền nghệ thuật đang già cỗi. Đây là một trận chiến lớn giữa một bên là khát vọng dân chủ của nhân dân nói chung của Lor-ca nói riêng với nền chính trị độc tài. Xét trong lĩnh vực nghệ thuật đó là cuộc xung đột giữa khát vọng cách tân của nhà thơ với nền nghệ thuật già nua. Xét ở phương diện nào thì Lorca cũng là một chiến sĩ đơn độc đáng thương.

Giữa lúc trận đấu đang căng thẳng thì bỗng vang lên âm thanh du dương bỗng trầm của tiếng đàn: *li-la li-la li-la* một thanh âm trong trẻo thanh tao quyện hòa mùi hương hoa Lila dịu dịu lan tỏa với những cánh hoa màu tím nồng nàn đầy sức sống giữa khung cảnh bạo tàn và chết chóc. Đấu trường khốc liệt nhường chỗ cho sự thăng hoa của nghệ thuật. Ai nói nghệ thuật không có sức mạnh. Không ! Nghệ thuật chính là sức mạnh vô địch có thể hóa giải mọi hận thù. Và chàng nghệ sỹ của chúng ta đang thăng hoa trong bản hòa tấu ghi ta đầy lãng mạn. Người đọc như đang dõi mắt theo từng bước chân lãng tử của người nghệ sỹ trên hành trình "lang thang về miền đơn độc" cùng với "vàng trắng – yên ngựa". Đây là một hệ thống thi ảnh thường bắt gặp trong thơ Lorca chàng kị sỹ một mình trên lưng «con ngựa đen/ vàng trắng đỏ» với những bản đàn ghita phiêu bồng cùng giấc mơ tranh đấu. Trong thơ Thanh Thảo Lorca hiện lên với dáng điệu "chuẩn choáng". Đây là một hình ảnh mang cái hồn say của người nghệ sỹ không phải cái say tầm thường của những cốc rượu vang đỏ mà là say trong tranh đấu say trong sáng tạo nghệ thuật. Nếu như chàng Đôn-ki-hô-tê trong trang văn của Xec-van-tec mãi miết với giấc mơ hiệp sỹ thì Lorca mãi "mỏi mòn" trong hành trình chống lại tộc ác của bè lũ Phờ-răng-cô. Nhưng đáng thương thay trong hành trình khát vọng ấy Lorca là một nghệ sỹ cô đơn trong sáng tạo nghệ thuật và cô độc trong chiến đấu. Nhưng không vì thế "*con họa mi của xứ Granada lại ngừng hát*". Chàng vẫn "*Mãnh liệt như trăm ngàn sư tử/ Vững chắc như cẩm thạch*" (Thơ Lorca).

Càng chiến đấu Lorca càng say mê càng "hát nghêu ngao". Nhưng phũ phàng thay "đường chỉ tay đã đứt" định mệnh đã khiến chàng nghệ sỹ du ca của chúng ta phải dở dang hành trình khát vọng. Phát súng của bọn phát xít đã đánh hạ Lorca đáng thương. Thanh Thảo thốt lên sững sờ «bỗng kinh hoàng». Như không tin vào mắt mình nữa. Cả dân tộc Tây Ban Nha bàng hoàng cả thế giới nín lặng bản giao hưởng chùng xuống rồi lại

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

vút cao lên theo "máu anh phun như lửa đạn cầu vồng". Thanh Thảo tạo dựng cái chết đầy bi phần của người anh hùng một cách tức tưởi bằng thủ pháp nghệ thuật đối lập. Đối lập giữa niềm tin tình yêu và lạc quan khát vọng "hát nghêu ngao" với sự thật phũ phàng "áo choàng bê bết đỏ". Đó là màu máu của Lorca làm tấm áo choàng đỏ gắt càng thêm "bê bết đỏ". Đối với Lorca anh luôn dự cảm về cái chết nhưng anh cũng không thể ngờ rằng cái chết lại đến với mình nhanh đến thế. Anh đã từng thốt lên "Tôi không muốn nhìn thấy máu!". Nhưng máu đã đổ. Người kiếm sĩ muốn một cái chết vinh quang giữa đấu trường cùng với đôi kiếm sắc nhưng lại bị kẻ thù hành hình một cách lén lút bất minh. Nhưng Lorca chấp nhận như người cách mạng đã chấp nhận "*Dấn thân vô là phải chịu tù đầy/ Guom kẻ cổ súng kẻ tai/ Là thân sống chỉ coi còn một nửa*". Và vì chấp nhận người anh hùng đã ung dung bình thản ra giữa pháp trường "chàng đi như người mộng du". Mộng du là trạng thái của tâm hồn đã rời thể xác nhưng không có nghĩa là biến mất khỏi thể xác. Tâm hồn và tinh thần của Lorca đã gửi tất cả vào cuộc tranh đấu và vì thế bước chân mộng du đã hóa thành những bước chân anh hùng. Càng tiếc thương chàng nghệ sĩ bao nhiêu chúng ta lại càng cảm phần tội ác bấy nhiêu. Và Lorca đã hi sinh nhưng những kẻ thất bại lại chính là bè lũ phát xít. Bởi chúng chỉ có thể hủy diệt được thân xác của Lorca nhưng không thể hủy diệt được sức sống của anh đang bùng nổ giữa bản hòa tấu trầm hùng mang âm hưởng của những tiếng ghi ta nồng nàn vì điệu:

tiếng ghi-ta nâu

bầu trời cô gái ấy

tiếng ghi-ta lá xanh biết mấy

tiếng ghi-ta tròn bọt nước vỡ tan

tiếng ghi-ta ròng rọc máu chảy

Điệp khúc dồn dập qua nhịp thơ Thanh Thảo như đã lột tả được cái bàng hoàng cảm phần trong bản ghi ta bi tráng! Tôi gọi đây là khúc biến tấu của tiếng đàn nó thay màu chuyển gam rất lạ biến ảo không ngừng và đặc biệt luôn sinh sôi nảy nở giọt này vỡ đi giọt kia lại trào ra không dứt. Đó chính là sức sống! Thanh Thảo sử dụng ẩn dụ chuyển đổi cảm giác mang đến sự linh hoạt khi miêu tả tiếng đàn. Màu nâu xuất hiện suy tư trầm tĩnh đến lạ thường. Đó là màu nâu của cây đàn màu nâu của đất đai màu nâu của làn da rám nắng trên thân hình những vũ nữ Digan bốc lửa. Trước giây phút từ li chàng đã ngược nhìn lên bầu trời xanh tha thiết "bầu trời cô gái ấy". Đó là bầu trời của khát vọng bầu trời yêu thương nơi có bóng hình nàng Maria thủy chung. Đối lập với màu nâu trầm tĩnh là màu xanh của "tiếng ghi-ta lá xanh biết mấy". Màu xanh là sự hóa thân của Lorca và tiếng đàn vào thiên nhiên mang sức sống cỏ cây: màu xanh của những vườn cam màu xanh của thảo nguyên và những rừng Oliu hay hàng bạch dương nơi Lorca đang yên nghỉ. Hai tiếng biết mấy nằm ở cuối câu vừa là sự tha thiết trong tình cảm của người nghệ sĩ

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

Thanh Thảo vừa đề tôn thêm vẻ đẹp của tuổi trẻ Lorca – vẻ đẹp của người chiến sĩ suốt đời hi sinh vì lí tưởng.

Tiếng đàn không chỉ mang sắc màu biến tấu mà còn mang hình khối đường nét như hình hài của sinh mệnh. Nó cũng tức tưởi vỡ òa cũng biết nói tiếng nói của sự căm phẫn bạo tàn. Hay nói đúng hơn đó là tiếng kêu cứu của nghệ thuật khi bị đẩy đến bờ vực của sự tuyệt diệt.

tiếng ghi-ta tròn

bọt nước vỡ tan

tiếng ghi-ta ròng rọc máu chảy

Hai tiếng vỡ tan vừa là sự vỡ ra của bọt nước vừa là sự phập phồng thồn thức của tiếng đàn. Nó đã cất lên lời ca tranh đấu lên án bè lũ phát xít đã hủy diệt cái tài hủy diệt cái đẹp. Và vì thế bản ghita bị tráng đầy đến độ cao trào của sự bi phẫn nó ròng rọc máu chảy nó uất nghẹn tức tưởi đến bật máu thành từng dòng đau thương trong một bản đàn giao hưởng hào sảng. Nỗi đau của tiếng đàn cũng là nỗi đau của người nghệ sĩ khi khát vọng chưa thành. Ta cũng đã từng bắt gặp nỗi đau của người nghệ sĩ trong Truyện Kiều của Nguyễn Du "*Một cung gió thảm mây sầu/ Bốn dây nhỏ máu năm đầu ngón tay*". Nỗi đau của Kiều khi hầu đàn Hồ Tôn Hiến khiến cho dây đàn cũng nhỏ máu. Đó chính là sự đồng cảm giữa nghệ thuật và tâm hồn của người sinh ra nó. Thì ra nghệ thuật trong bản thể của nó cũng là một sinh mệnh.

Với thủ pháp nghệ thuật so sánh và liên tưởng Thanh Thảo đã làm sống dậy một không gian sinh tồn đầy sức sống mãnh liệt.

không ai chôn cất tiếng đàn

tiếng đàn như cỏ mọc hoang

giọt nước mắt vàng trắng

long lanh trong đáy giếng

Không ai chôn cất tiếng đàn hay không ai có thể chôn cất được tiếng đàn ? Có lẽ nên hiểu theo cách thứ hai. Thứ nhất bởi nó là di sản văn hóa phi vật thể là sản phẩm của tinh thần được kết tinh từ hương sắc cuộc đời của người nghệ sĩ nhân dân. Thứ hai bởi sức sống mãnh liệt và hoang dại của nó như loài cỏ mọc hoang không gì có thể ngăn nổi chúng. Đây chính là sự bất tử sự vĩnh hằng của nghệ thuật. Dù Lorca hi sinh nhưng sản phẩm tinh thần mà ông để lại đó chính là tâm hồn mình nghệ thuật của mình. Những bài ca tranh đấu của Lorca vẫn đồng hành cùng thời gian và đi cùng năm tháng thăng trầm

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

của lịch sử và nó mãi mãi được hát vang trong lòng của nhân dân yêu chuộng hòa bình trên toàn thế giới.

Không chỉ bắt từ tiếng đàn của chàng ca sĩ hát rong còn mang vẻ đẹp của giọt nước mắt vàng trắng. Một hình ảnh mang nhiều liên tưởng gợi nhiều thi vị. Phải chăng đó chính là vẻ đẹp của nghệ thuật được kết tinh từ những giọt mồ hôi từ máu và nước mắt của sự lao động nghệ thuật chân chính qua bao thời gian công sức đã nhào nặn thành viên ngọc lấp lánh mang hình hài của giọt nước mắt vàng trắng tinh khiết. Hay đó chính là vẻ đẹp của cuộc đời Lorca đã hóa thân thành viên ngọc quý lung linh tỏa sáng giữa đời. Bất ngờ thay nơi đáy giếng tối tăm và lạnh lẽo nơi mà bọn phát xít ngỗ ngược đã vùi lấp được linh hồn và thể xác của người công dân Lorca lại là nơi tỏa sáng tâm hồn anh. Ở khổ cuối của bài thơ Thanh Thảo đưa người đọc vào thế giới suy tư về sự giải thoát của Lorca:

đường chỉ tay đã đứt

dòng sông rộng vô cùng

Lorca bơi sang ngang

trên chiếc ghita màu bạc

chàng ném lá bùa cô gái Digan

vào xoáy nước

chàng ném trái tim mình

vào lặng yên bất chợt

li-la li-la li-la

Và cuối cùng chàng nghệ sĩ của chúng ta đã dừng bước giang hồ trước dòng sông của định mệnh khi đường chỉ tay đã đứt. Sinh mệnh chấm dứt. Chàng rũ bỏ mọi hệ lụy trần gian để trở về cõi vĩnh hằng. Dòng sông vô hình dung là dòng sông cuộc đời dòng sông của số phận và cũng là đường ranh giới ngăn cách giữa sự sống và cõi chết. Trên dòng sông ấy Lorca đang bơi sang ngang cùng di vật đàn ghita. Màu bạc của cây đàn là sự biến ảo từ màu nâu trầm tĩnh sang xanh thiết tha hi vọng và cuối cùng là màu của sự hư ảo trong cõi siêu sinh. Lorca đang bơi trên con thuyền thi ca mà cây đàn chính là con thuyền bằng bạc chở tình yêu và nỗi nhớ của chàng đang trôi dạt vào bến bờ bất tử. Chàng dứt khoát rũ bỏ mọi hệ lụy trần gian ném lá bùa vào xoáy nước ném trái tim vào cõi lặng yên. Xoáy nước là cuộc tranh đấu hay sự hiểm nguy trên dòng sông của định mệnh? Cõi lặng yên phải chăng là phút giây mà trái tim người nghệ sĩ ngừng đập? Có lẽ ta không cần phải lý giải về nó. Bởi Lorca đã về nơi an nghỉ cuối cùng. Chỉ còn vang vọng nơi đây âm vọng của tiếng đàn li-la li-la li-la như bản nhạc thiết tha thấm đẫm hương thơm của loài

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

hoa Lila đưa người nghệ sĩ – chiến sĩ về với cõi vĩnh hằng với bao niềm tiếc thương vô hạn. Tôi chợt nhớ tới bài thơ Ghi nhớ của anh:

Khi nào tôi chết

hãy vui thay tôi

cùng với cây đàn dưới lớp cát hàng bạch dương

Khi nào tôi chết

hãy vui thay tôi giữa rừng cây cam

và đám bạc hà.

Khi nào tôi chết

hãy vui thay tôi tôi xin các người đó

nơi một chiếc chong chóng gió.

Có lẽ ở một nơi nào đó chàng nghệ sĩ nhân dân đang được sống giữa những sự yên vui và đầy ánh nắng của tự do nơi đó không có bạo tàn và chết chóc.

Bài thơ đã rất thành công khi tạo dựng một tượng đài Lorca bằng ngôn ngữ của thơ và âm nhạc. Với lối thơ không viết hoa đầu dòng cảm xúc liên mạch Thanh Thảo đã mang đến cho người đọc một mỹ cảm hiện đại giàu tính sáng tạo. Sự trộn lẫn giữa trường phái tượng trưng siêu thực và sức sáng tạo của Thanh Thảo đã cho ra đời một tuyệt bút đầy ngẫu hứng giàu chất nhạc. Trên hết là nhà thơ đã mang đến cho người đọc một tình yêu vô bờ bến đối với nhà thơ nhân dân chống phát xít bạo tàn. Bất kỳ một cuộc chiến nào cũng có người chiến thắng và kẻ bại trận nhưng những người biết hi sinh vì mọi người luôn luôn là người anh hùng với chiến thắng vĩ đại nhất. Gacxia Lorca là một người như thế.

Bài mẫu số 2:

Thanh Thảo là nhà thơ có tiếng nói riêng, phong cách nghệ thuật riêng thể hiện cái tôi cá nhân ấn tượng trong nền văn học Việt Nam. Những sáng tác của ông đem đến cái nhìn mới mẻ cho thơ ca hiện đại. Bài thơ “Đàn ghi-ta của Lor-ca” trích “Khởi vọng rubich” đã để lại sức chứa lớn trong lòng người đọc về hình tượng nhân vật Lorca – người nghệ sĩ vĩ đại của xứ sở Tây Ban Nha.

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

Lorca là cái tên quen thuộc đối với đất nước Tây Ban Nha, vì anh là biểu tượng của tự do, cho sự đấu tranh đòi hòa bình, đòi một cuộc sống bình yên cho nhân dân. Mặc dù bị sát hại nhưng Lorca mãi là biểu tượng mà nhân dân Tây Ban Nha tôn thờ.

Thanh Thảo đã mượn lời của người nghệ sĩ này làm lời đề từ cho bài thơ của mình có ẩn ý muốn gợi mở ra chiều dài thời gian và chiều sâu của không gian về người nghệ sĩ tài hoa này. Cả cuộc đời cống hiến, chiến đấu nhưng cuối cùng Lor-ca lại chết thảm dưới chế độ phát xít tàn bạo.

Với thể thơ tự do, không viết hoa đầu dòng, Thanh Thảo đã khiến người đọc tò mò về cách viết giàu sức gợi như thế này.

Những tiếng đàn bọt nước

Tây Ban Nha áo choàng đỏ gắt

Li la li la li la li la

Đi lang thang về miền đơn độc

Với vàng trắng chuếnh choáng

Trên yên ngựa mỗi mòn

Nhịp thơ nhẹ nhàng, dàn trải nhưng giàu sức gợi, sức tả khiến người đọc dường như tưởng đến đất nước xinh đẹp Tây Ban Nha với tiếng đàn ghi ta đắm say, những trận đấu bò tót hài hùng, những mảnh đất thảo nguyên mênh mông, lãng mạn. Tuy nhiên cụm từ “tiếng đàn bọt nước” dường như gợi lên sự mờ ảo, biến đổi khó lường, có thể vỡ tan ra bất cứ lúc nào không hay. Có một dự báo nào đó chẳng lành, đầy bất an ở đâu thơ này.

Tây Ban Nha là mảnh đất của những trận đấu bò tót độc đáo, đầy ấn tượng nhưng trong thơ Thanh Thảo, nó có còn giữ nguyên ý nghĩa đó nữa không. Chiến trường đấu bò tót có lẽ đã trở thành chiến trường chính trị ác liệt, nhiều đấu tranh, nhiều bon chen. Màu đỏ của áo choàng đã biến thành "đỏ gắt" phải chăng chính là chế độ độc quyền của chủ nghĩa phát xít đang hoành hành trên đất nước này. Hình ảnh Lor-ca trở nên nhỏ nhoi, mệt mỏi trong cuộc chiến nhiều bấp bênh này. Tiếng đàn vẫn cứ cất lên “li la li la li la li la” và người nghệ sĩ đó “lang thang”, “chuếnh choáng”, “mỏi mòn” với những gì đang diễn ra. Cuộc chiến giữa nghệ sĩ chân chính với chế độ độc tài trở nên căng thẳng hơn. Người chiến sĩ đơn độc ấy trở nên lẻ loi, cô độc, không một ai có thể biên cạnh.

Tây Ban Nha

Hát nghêu ngao

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

Bổng kinh hoàng

Áo choàng bê bết đỏ

Lorca bị điệu về bãi bắn

Chàng đi như người mộng du

Những hình ảnh thơ gây ấn tượng mạnh, cửa sâu vào lòng người sự chua xót trước hình ảnh người nghệ sĩ tài ba nhưng bất hạnh. Dân tộc Tây Ban Nha “kinh hoàng” sống sót khi hình ảnh Lorca bị điệu về bãi bắn một cách trắng trợn, đầy man rợ như vậy. Sự thật phũ phàng do chế độ phát xít mang lại đã khiến cho mọi người thất bất an. Từ “bổng” ở đầu khổ thơ thứ hai chính là sự ngạc nhiên trước hình ảnh bị thương của nghệ sĩ Lorca.

Mặc dù bị “điệu” về bãi bắn một cách đầy đau đớn như vậy nhưng Lorca vẫn giữ được sự bình thản, dám chấp nhận của bản thân bằng phong thái “chàng đi như người mộng du”. Đây là trạng thái tâm hồn không nhận thức được, tâm hồn và thể xác dường như tách lìa khỏi nhau. Đó là một phong thái rất đáng trân trọng, rất đáng nâng niu và ngưỡng mộ.

Ở những khổ thơ tiếp, nỗi tiếc thương cho cuộc đời nhiều chua xót ấy:

Tiếng ghi ta nâu

Bầu trời cô gái ấy

Tiếng ghi ta lá xanh biết mấy

Tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan

Tiếng ghi ta rờn rờn máu chảy

“Tiếng ghi ta” được lặp đi lặp lại như dồn nén cảm xúc trong lòng người, hay là tiếng cảm phần đầy xót xa. Tiếng đàn ghi ta gắn liền với những thứ bình dị, với thiên nhiên ấm áp, với một cô gái, với bầu trời màu xanh tươi mới. Có lẽ đó là những thứ mà con người Tây Ban Nha muốn vươn tới, muốn giành được. Nhưng tiếng ghi ta rơi “vỡ” thành “bọt nước” đã như khẳng định thêm hiện thực đau lòng ấy. Những đường khối, đường nét hiện rõ lên trang viết, cửa thêm vào lòng người cảm xúc nghẹn ngào, đau đớn. Một tiếng “Vỡ” cất lên đã tố cáo chế độ độc tài của phát xít, sự căm phẫn và muốn bóp nghẹt của những người đang chịu sự áp bức. Nỗi đau ấy tạo thành dòng máu chảy âm ỉ trong tim tê tái.

Thanh Thảo với sự tài hoa của mình đã làm sống dậy một không gian sống đầy bất tử:

Không ai chôn cất tiếng đàn

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

Tiếng đàn như cỏ mọc hoang

Giọt nước mắt vàng trắng

Long lanh trong đáy giếng

Người đọc nên hiểu ý nghĩa của câu thơ thứ nhất như thế nào, có lẽ không một ai có thể “chôn cất tiếng đàn” của Lorca được, bởi vì nó như “cỏ mọc hoang” tràn lan, khiến cho người ta mê mải và đắm say, không thể buông lơi ra được. Cái Lorca để lại cho người đời chính là âm nhạc, chính là sự cao quý của tâm hồn, của những hi sinh và cống hiến. Phép so sánh trong câu thơ đã khiến cho Lorca trở thành một biểu tượng vĩ đại nhất.

Tiếng đàn của Lorca trở nên bất tử, một vẻ đẹp còn ý nghĩa cho đến những ngày sau. Ở khổ thơ cuối, xuất hiện thêm chiêm nghiệm, suy nghĩ của Thanh Thảo về nghệ thuật và cuộc đời cũng như sự giải thoát:

Đường chỉ tay đã đứt

Dòng sông rộng vô cùng

Lor-ca bơi sang ngang

Trên chiếc ghita màu bạc

Chàng ném lá bùa cô gái Digan

Vào xoáy nước

Chàng ném trái tim mình vào lặng yên bất chợt.

Khi "đường chỉ tay đã hết" thì coi như sinh mệnh của mình đã chấm dứt. Lorca đã lường trước được cái chết, ý thức được những điều mà mình làm rồi bỏ hiện thực, rồi bỏ cuộc sống nhiều đau thương để rơi vào “lặng yên bất chợt”. Có lẽ đây chính là sự giải thoát mà Lorca đã chọn cho mình, cũng như sự giải thoát khỏi chế độ phát xít độc tài.

Như vậy “Đàn ghi ta của Lorca” thực sự là bài thơ giàu sức ám ảnh khi tái hiện lại cuộc đời bi tráng của người nghệ sĩ Tây Ban Nha dành cho nghệ thuật, cho cuộc đời, cho sự bình yên của đất nước.

Bài mẫu số 3:

Thanh Thảo nhà thơ của những suy tư, trăn trở về các vấn đề xã hội, thơ ông giàu chất suy tư, triết lí. Đàn ghi-ta của Lor-ca là một trong những bài thơ như vậy. Đây có thể coi là tác phẩm đề đời trong sự nghiệp thơ ca của Thanh Thảo.

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

Tác phẩm được sáng tác năm 1979, nó là kết tinh từ niềm thương xót vô hạn cũng như sự cảm phục, trân trọng và ngưỡng mộ của Thanh Thảo dành cho Lor-ca. Bài thơ nhanh chóng gây được tiếng vang lớn trong văn học Việt Nam nhờ nội dung đầy tính nhân văn và hình thức nghệ thuật thơ hết sức sáng tạo, mới mẻ.

Thanh Thảo đã đặt cho tác phẩm của mình một nhan đề giản dị nhưng giàu ý nghĩa. Đàn ghi-ta không chỉ là nhạc cụ truyền thống của Tây Ban Nha mà còn được coi là biểu tượng cho nền nghệ thuật ở đất nước này. Còn Lor-ca là nhà thơ, nhạc sĩ, họa sĩ, nhà viết kịch nổi tiếng người Tây Ban Nha, là người đã khởi xướng và thúc đẩy mạnh mẽ những cách tân trong các lĩnh vực nghệ thuật. Với nhan đề này, Thanh Thảo ngầm khẳng định *Đàn ghi ta của Lor-ca* là biểu tượng cho những cách tân nghệ thuật của người nghệ sĩ thiên tài Lor-ca. Nhan đề đã hé mở hình tượng nghệ thuật trung tâm của bài thơ.

Thanh Thảo đã sử dụng một câu thơ đồng thời cũng là tâm nguyện của Lor-ca trước khi chết để làm lời đề từ cho bài thơ của mình. Lời đề từ đã thể hiện tình yêu nghệ thuật say đắm của Lorca. Đồng thời cũng khẳng định tình yêu tha thiết của Lorca với quê hương đất nước. Không chỉ có vậy, lời đề từ còn thể hiện quan điểm đầy tính nhân văn trong sáng tạo nghệ thuật. Lor-ca hiểu rằng những cách tân nghệ thuật của mình đến một lúc nào đó là sẽ chướng ngại ngăn cản những người đến sau sáng tạo. Bởi vậy, ông đã căn dặn thế hệ sau phải biết chôn vùi nghệ thuật của ông để đi tới và bước tiếp.

Mở đầu tác phẩm Lor-ca xuất hiện cùng với tiếng đàn bọt nước:

những tiếng đàn bọt nước

Tây ban Nha áo choàng đỏ gắt

Tiếng đàn không chỉ đơn thuần là âm thanh của tiếng ghi ta mà nó còn gợi ra sự nghiệp nghệ thuật đồ sộ, giàu giá trị của Lor-ca, đồng thời đây cũng chính là tiếng lòng của người nghệ sĩ, gửi gắm lại cho hậu thế. Hình ảnh bọt nước cũng là hình ảnh hết sức đặc sắc, gợi cái đẹp lung linh, gợi sự tan biến vào mênh mông, sự tồn tại mong manh, ngắn ngủi... Một câu thơ nhưng có đến hai hình ảnh biểu tượng, nó vừa gợi ra vẻ đẹp trong cảm hứng sáng tạo nghệ thuật, vừa cho thấy số phận mong manh ngắn ngủi, đầy bi kịch của người nghệ sĩ thiên tài Lor-ca.

Câu thơ thứ hai, nhắc trực tiếp đến quê hương của người nghệ sĩ Lor-ca. Gắn liền với địa danh Tây Ban Nha- với hình ảnh Lor-ca là hình ảnh “áo choàng đỏ gắt” mang nhiều nét nghĩa: trước hết về nghĩa thực, gợi ra phong nền văn hóa của đất nước Tây Ban Nha với những trận đấu bò tót nổi tiếng, đẫm máu; nhưng đồng thời cũng gợi nhắc chúng ta đến tính chất dữ dội của một đấu trường đặc biệt - đấu trường chính trị và đấu trường nghệ thuật. Nếu như câu thơ đầu gợi ra vẻ đẹp bi kịch cũng như sinh mệnh ngắn ngủi của người nghệ sĩ, thì câu thơ sau đã khắc họa sứ mệnh cao cả của người nghệ sĩ. Âm thanh

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

tiếng đàn li la li la vang vọng trong không gian để đưa người đọc đến với hành trình vươn tới lí tưởng của người nghệ sĩ:

đi lang thang về miền đơn độc

với vàng trắng chói choáng

trên yên ngựa mỗi mòn

Hành trình vươn đến lí tưởng là hành trình hết sức gian nan, chắt chứa cả sự cô đơn, không có điểm dừng. Đây cũng chính là hành trình của Lor-ca trên con đường sáng tạo nghệ thuật. Hành trình ấy tuy có nhiều khó khăn, nhưng đó là hành trình đẹp đẽ. Vàng trắng vốn là biểu tượng nghệ thuật, điều đó cho thấy cái mà Lor-ca hướng đến không phải cuộc sống xa hoa hưởng lạc, mà là tình yêu, niềm đam mê mãnh liệt cho nghệ thuật. Trên hành trình vươn tới lí tưởng trong một thế giới bạo tàn, hình ảnh Lor-ca hiện lên vừa đáng ngưỡng mộ vừa khiến người đọc không khỏi xót thương.

Không đi sâu vào từng tiểu tiết cuộc đời Lor-ca, Thanh Thảo nhân đậm ngòi bút vào cái chết bi tráng của chàng. Bốn câu thơ đầu là sự đối lập giữa sống và chết:

Tây Ban Nha

Hát nghêu ngao

Bỗng kinh hoàng

Áo choàng bê bết đỏ

Sự sống ở đây chính là Tây Ban Nha với điệu hát nghêu ngao, không gian phóng khoáng, tự do, Lor-ca hiện lên hết sức đẹp đẽ trong khung vảnh đó. Nhưng phía bên kia lại là hiện thực kinh hoàng, là cái chết đầm máu của người nghệ sĩ tài hoa. “bỗng kinh hoàng” cho thấy sự thăng thốt, hốt hoảng, không thể tin rằng Lor-ca đã bị cái xấu, cái ác bức hại. Cùng với đó là cảm xúc xót thương, căm phẫn đến tận cùng. Lor-ca hiện lên hết sức đáng thương trong bạo lực tàn ác của chế độ độc tài. Trước cái chết ấy, Lor-ca như người mộng du: “Lor-ca bị điệu về bãi bắn/ chàng đi như người mộng du”. Câu 5 là kiểu câu bị động với những thanh trắc là hai dấu nặng đặt cạnh nhau gợi ấn tượng nặng nề, trĩu nặng về cái chết. Nhưng câu 6 lại là kiểu câu chủ động với những thanh bằng liên tiếp đã cho thấy hình ảnh Lor-ca nhanh chóng lấy lại thăng bằng và thái độ chủ động để đi từ hành trình kết thúc sự sống vật chất đến hành trình khởi đầu sự sống tinh thần bất tử.

Lorca đã hi sinh nhưng những kẻ thất bại lại chính là bè lũ phát xít. Bởi chúng chỉ có thể hủy diệt được thân xác của Lorca nhưng không thể hủy diệt được sức sống của anh. Điệp khúc tiếng ghi ta lần lượt xuất hiện, mỗi âm điệu vang lên lại mang những ý nghĩa khác nhau: Tiếng ghi ta nâu - bầu trời cô gái ấy: Tiếng ghi ta tấu lên khúc ca về tình yêu

Phân tích bài thơ Đàn ghi ta của Lor-ca - Văn mẫu lớp 12

của Lor-ca dành cho quê hương, nghệ thuật, con người, lí tưởng...; Tiếng ghi ta lá xanh biết mấy/ Tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan: Tiếng ghi ta tấu lên khúc ca về vẻ đẹp cũng như nỗi đau của Lor-ca; Tiếng ghi ta rờn rờn - máu chảy: Tiếng ghi-ta được đẩy đến độ cao trào của sự bi phẫn. “tiếng ghi ta” là điệp khúc, đều đặn vang lên 4 lần trong nhịp thơ dồn dập, gửi gắm những tình cảm, tâm sự, nỗi niềm chất chứa của Lor-ca còn mãi vang vọng với hậu thế, như khẳng định sức sống bất diệt của Lor-ca.

Mười ba câu thơ cuối cùng là những suy tư của tác giả về cuộc đời, sự nghiệp và sự ra đi của Lor-ca. Tiếng đàn là biểu tượng của nghệ thuật, là biểu tượng cho lí tưởng đấu tranh vì những điều tốt đẹp của Lor-ca bởi vậy không ai nỡ “chôn cất tiếng đàn”. Bởi vậy, Thanh Thảo đã so sánh tiếng đàn như cỏ mọc hoang, tức nó có sức sống mạnh mẽ, sức lan tỏa mãnh liệt, bất diệt, không gì có thể ngăn cản nổi. Dù Lorca hi sinh tiếng đàn của ông còn mãi với hậu thế. Cũng chính bởi vậy vàng trắng – cái đẹp, dù bị chôn vùi nơi đáy giếng vẫn tỏa rạng nơi tối tăm, lạnh lẽo, ánh sáng lí tưởng nghệ thuật không bao giờ bị vùi lấp.

Hình ảnh đường chỉ tay đứt là một ám chỉ về sự sống vật chất đã chất dứt, và cuộc đời vô hạn vẫn không ngừng chảy trôi: “Dòng sông rộng vô cùng”. Trong tương quan với câu thơ trên, hình ảnh thơ dễ gợi một cảm giác bi quan. Nhưng Lor-ca đã vượt lên trên những lẽ thường tình ấy, ông dung cây đàn ghita để vượt lên mỗi cái hữu hạn, vượt lên cái ngăn ngại của đời người để vươn đến cõi vô cùng, bất tử.

“chàng ném lá bùa cô gái Di-gan/ vào xoáy nước/chàng ném trái tim mình/vào lặng yên bất chợt/li-la li-la li-la...”. Hành động vô cùng mạnh mẽ quyết liệt, ném “lá bùa” vào “xoáy nước” với tinh thần sẵn sàng đối mặt với hiểm nguy. Nhưng đồng thời cũng “ném trái tim mình- vào lặng yên”- vào sự lãng quên là hi sinh sự sống của mình để dọn đường cho hậu thế vươn tới những đỉnh cao mới trong nghệ thuật. Sau sự ra đi “lặng yên” của Lor-ca, “bất chợt” vang lên chuỗi hợp âm “li-la li-la li-la” lan tỏa, ngân nga.

Bài thơ mang đậm phong cách thơ siêu thực: hình ảnh thơ có tính tượng trưng cao độ, bài thơ có hình thức âm thanh, câu thơ không vần, không dấu, không viết hoa đầu dòng,...; những tương phản gay gắt được sử dụng liên tiếp;... Cho thấy sự cách tân nghệ thuật sâu sắc của Thanh thảo.

Bằng những hình ảnh tượng trưng cao độ, Thanh Thảo đã tái hiện chân thực và gợi cảm vẻ đẹp của hình tượng Lorca. Đồng thời thể hiện tiếng lòng tri âm của một người nghệ sĩ với một người nghệ sĩ. Và thể hiện triết lí nghệ thuật của Thanh Thảo: mối quan hệ giữa nghệ thuật và cuộc sống, sức sống của nghệ thuật làm nên sự bất tử của người nghệ sĩ.